

texty

číslo 7
podzim 1997

Skuhrání do podzimu

Je podzim. Takový šedý a špinavý podzim, jak má být. Už ne zlatavé babí léto, ale sychravá rána s vůní dešťů a mlhy. Ten správný čas na staré knihy. Čas od času si v nich listuju, zvláště když nemám na čtení něco nového. Třeba je to tím, že čtu nebo hltám velmi rychle, ale stává se mi to stále častěji.

Tento podzim jsem marně pátral v knihkupeckých regálech po něčem novém z české prózy a poezie. A byl jsem zaražen. Vždyť už ani léto nepřineslo nic překvapujícího! Po dlouhém hledání jsem sice nakonec narazil na nový Ajvazův román a Larusovu prvotinu. Ale myslím si, že je to přece trochu málo i na literaturu tak malého národa, jako je ten náš. Protože jsem bytostný optimista, nebudu sýčkovat nad osudem české literatury, ale je to názor, který slyším ve svém okolí stále častěji. A to nejenom z úst zvolna stárnoucích generací, které vždy vidí to lepší v minulém, ale i od mých vrstevníků. Snad stojí za to zamyslet se, proč je tomu tak.

Třeba je to tím, že v současnosti dosud neexistuje žádné dílo, které bychom mohli označit za generační výpověď a se kterým by se aspoň část věkové skupiny mohla ztotožnit a přijmout ho za své. A tak se stále znovu a znovu vracíme k idolům předcházejících generací a prožíváme nejrůznější retra. Ať v módě, hudbě či literatuře. Ztratili jsme víru v samotnou podstatu umění, víru v krásu, víru v originál. Už jenom opakujeme, že lze jenom opakovat. A možná, že ne vědomí této tíže, se kterou se dokázaly vypořádat všechna předcházející pokolení, ale naše vlastní malost a žádná odvaha jsou nám kamenem náhrobním. Už předem přijímaná naše neschopnost je to, co nás svazuje. Natolik jsme se szili s těmito myšlenkami, že už ani nemáme chuť a snahu změnit tento všeobecně přijímaný stereotyp, chuť vyzkoušet si něco nového na vlastní kůži. Raději budeme hořekovat nad úpadkem slova, literatury a svalovat vinu na nová média, špatné časy... Ale že je chyba především v nás samotných – o tom raději tiše pomlčíme.

A tak dokud nepřestaneme přejímat zkušenosti cizí a nebudeme chtít prožívat sami, tak do té doby budem marně čekat na *náš* román a *naši* poezii. Nemusí být rovnou velká literatura, ale měla by alespoň existovat. Snad tomu napomáhá i časopis, který právě držíte v rukou.

-pak-

Obsah:

úvodník

Pavel Kotrla: Skuhrání do podzimu___2

poezie

Jan Khol: Indra; Kanálská zahrada; Samotáři;
Pokyny k tichu; ___4_5

Czesław Miłosz: Haiku___8_9

Jan Pyszko: Pokladnice; Štědrý večer; Krausovy slunečnice; Wilkovi___6_7

Alena Frydrychová: Dotýkal se jí; Vidíš do mě;
Nedokážu odhadnout vzdálenosti; Co dokáží
nehty zapískám líně; Hledáme se na počátku
jara___10_11

próza

Billy Londonová: Bella ___27_31

rozhovory

Rozhovor s **Milanem Hlavsou**___23_25

recenze

Mojmír Trávníček: Hora___12_14

Jiří Hrabal: Big Bítov 97___21_22

Pavel Kotrla: Umberto Eco___25_26

výtvarné umění

Dalibor Malina: Karel Hofman___14_15

Michal Kovář: Foto___16_17

teorie

Nigel Suckling: Hrdinské sny___18_20

Kontaktní adresy:

Pavel Kotrla
Bystřička 267
756 24

Knihkupectví Malina
Dolní náměstí 347
Vsetín 755 01
tel. (0657) 611089

Indra

Mohli jsme také do fontány
a tam sprchovat se
a každý mít své vlastní plány
a nepotloukat se letní Paříží
a nebýt omámení

...

Již starý Goethe
jenž pláč držel v oblibě
poslouchal Lotty bezstarostnou
jak v hlavě ukryta
svůdně mu diktuje
scénu přebolestnou

...

Diktuje stojíc na loktech

Kde smutno je ti?
zeptá se obejmeme nohama

...

Až za tři hodiny v Avignonu
chtěl jsem ti něco
v parném odpoledni říct

...

Nelze víc přehmátnout ten tik

Vstanu pro popelník
a ona
píšící jindy do únavy
je tichá jako zimní věta
šeptaná kýmsi
až z konce světa

Kanálská zahrada

Ivan Blatný v bixlejské domovině
nahřátý vonícím svahem kdysi napsal

“Prádlo s vylisovanou levandulí”

Snad to byl mrak snad je člověk vrána
Snad jsou lidé prameny černých vran
na velké obloze

K H O L L

Samotáři

Domy jsou vylidněné v parcích snažně ryjí
venčení hafani hledači euforií
a jejich průvodci co nedosáhnou skonu
spadnou-li nočníky od Zeleného stromu

civí tam civí tam otevřené dlaně
stojí tam drtíce pekla i ráje
v noci než zasednou s dlouhou cigaretou
a otevřou knihy v nichž se slova pletou

Parky jsou vylidněné v domácnostech leží
přikryti dekami lehkými jak peří
průvodci hafanů psovodi němí
na duchu jízliví a mezi všemi

ti kteří kreslí psům na tlapy pranýře
a hledí bezradně přes mostní pilíře
jak noc je zkurvělá jak noc je nahá
v městě tak obscénním kterým je Praha

Pokyny k tichu

Když modrem zahrady pokyny k tichu zazní
živý muž s mrtvým si promluví
Když všechno kolem spí všechno lidé hvězdy
svede jej z cesty jistota obuvi

Hladino zčernalá kterou sytí svět
v hodinách zvětralých vším kouřem se tě
chytám
Jen v pozdních návratech obklopuji tvůj květ

A táhne mě to zpět
A žene nikam

Jan H. Khol

* 2. 8. 1976

student bohemistiky na FF UK

ukázky pocházejí se sbírky, která vyšla
v edici Kosice (Vsetín 1997)

Pokladnice

Není to k víře

Bijí pro sebe
dva z pokladnice
vyjmuté klenoty

Zlatou štolou spjaté
opravdové
„dva“

Štědrý večer

Pod střechou
srdcí
Večer s hvězdičkou

Ke stolu
Koleda

Krausovy slunečnice

Stašovi

V slezských puklinách
soustředěná ruka
delikátně mísí zákvas tvaru

Zlaté tváře
v napjaté jak struna žádostivosti
protažená těla
schýlené hlavy
Oheň proniká do temného jádra
do tajemství světla
zakletého do bělosti

Barvy jsou v tobě
až do kořene

Wilkovi

Wilhelmu Przeckovi

V tvé krvi se jak v tyglíku
praží ruda
Všechno zbytečné
oheň požírá

Moudrost
to dobré znamení
Tvoje slova neničí psaní

Z křivých zrcadel
křivé obrazy
Stíny
utrpení světla

Jak zdravé bývají myšlenky
z hořké nahé pravdy

JAN PYSZKO (1925) je současný polský básník z českého Slezska. Vydal prozatím tři sbírky: *Pęknięta pieczęć* (Puklá pečeť, Kielce 1988), *Słowa jak kamienie* (Slova jak kameny, Warszawa 1993) a *Potoki* (Opole 1993). Pro Pyszkovu poetiku je příznačná zkratka, lapidární výraz. Tento způsob básnické výpovědi se odráží i v rozsahu jeho básní, jež jsou většinou krátké, úsečné. Nejinak je tomu i s jeho básnickými knihami, všechny tři výše uvedené tituly jsou útlé svazky. Jednu tematickou řadu Pyszkovy poezie představují holdy a charakteristiky přátel. Tuto řadu v našem výběru zastupují básně připsané Wilhelmu Przeckovi a malíři Stanisławu Krausovi, který rovněž patří k polskému Parnasu na našem území. Překlad Pyszkových básní pořídil

František Všeticka

C Z E Š Ľ A V M I Ľ O S Z **H A I K U**

Navštěvujete hroby,
šedovlasí se sklánějí
nad svými láskami.

Basho

Podzimní bouřka –
divoká prasata
zasypaná listím.

Basho

Skřivan nad polem –
sladký zpěv
ne-spoutanosti.

Basho

Vesnice bez zvonů –
čemu naslouchat
o jarních večerech?

Basho

Blesk –
výkřik volavky
rozřal temnotu.

Basho

Běž, spatři
skutečné květy
zraňujícího světa.

Basho

Kapky rosy –
čím lépe smýt
prach světa?

Basho

Osamělost –
cvrček v klícce
na stěně.

Basho

Žena –
jak pálí její kůže
která zakrývá.
Paní Sute-jo (1633–1698)

V mých nových šatech
dnes ráno –
někdo jiný.
Basho

Fialky –
jak vzácné
na horské pěšině.
Basho

Tulák spí –
nemocná divoká kačena
vleče se zimní nocí.
Basho

Mlha.
Sedět tu
bez hor.
Gary Hothan

Časně v domě –
tvůj prázdný věšák
ve skříni.
Gary Hothan

Bankéř
anuluje
tmu.
Raymond Roselip

Ležíc v mokré trávě,
ještě ve mně
pulzuje.
Alexis Rotella

Z knihy Haiku (Wydawnictwo M, Kraków
1992) vybrala a přeložila Šárka Nevidalová

DOTÝKAL SE JÍ
vlastně chtěl
ale nevěděl, že už není
jen ty vlasy zůstaly
symbol její přirozenosti

Dotýkala se ho
vlastně chtěla
ale věděla, že už není
že nezbylo nic
jen křičící kočka
vyškrábané oči
čísí rudě nalakované nehty
a sbalené věci
pohozené v koutě

VIDIŠ DO MĚ,
jsem umaštěný papír v koutě
Vidím do sebe
křičím do hliněného džbánu,
ozvěna mě vrací a obléká
abych nebyla tak ztichlá

Vidím do rukou, chvějí se a zrazují

NEDOKÁŽU ODHADNOUT VZDÁLENOSTI,
ale samotu a bolest cítím zcela jasně
řeže
svazuje pomalu a zákeřně
Hniji zevnitř, vnitřní malomocnost
bez naděje
bez citu
oči náhle oslepnou
lesk se ztrácí
Strop vzpomínek tě přikrývá a drtí

CO DOKÁŽÍ NEHTY ZAPÍSKÁM LÍNĚ
a téměř rychle
vyvažují každou vteřinu
ty váhy co jsi rozkmital

Tvůj záměr byl dohonit vítr
a já stojím v cestě
balancuji
s dvojramennými vahami na hlavě

HLEDÁME SE NA POČÁTKU JARA
rty popraskané mlčením
tiše a nervózně jazyk hladí dásně
Díváme se směrem k sobě
a rty pukají
Tak jako jarní ledy

Hledáme se
občas
i teď uprostřed zimy, oknem trochu
fouká
Ještě nepůjdem spát
pošlu ti podzimní listy
peříčky vystelu hnízdo

ALENA FRYDRYCHOVÁ je hezká dívka z Valašského Meziříčí. Absolvovala Střední průmyslovou školu chemickou v Hranicích, pracovní místo však doposud nenašla.

Co si myslí o poezii? Má podle mě velký význam, je schopna vyjádřit nálady a pocity. *A proč by tyto pocity a nálady měly zajímat i druhé?* Určitě i druzí prožívají podobné city, snad se je ale stydí dát na papír.

Svůj první rukopis sbírky pod názvem ZÁPAS O DUŠI připsala Liborovi: „Když jsem psala tyhle básničky, šlo opravdu o takový „zápas o duši“. Někdy to bolelo a trýznilo, ale stejně jsem to nevzdala. A právě to jsou ty nejkrásnější chvíle, které ti dají to opravdové poznání.“

Kdykoliv sleduji předvánoční hemžení v knihkupectví, vzpomenu si na starý epigram Josefa Hory: „Na Ježíška bývá lidem dobrá ba i knížka...“ A tak mi napadá: kolik z těch zákazníkŮ-čtenářů si vzpomene na Josefa Horu, kolika z nich vůbec ještě něco řekne jeho jméno? A přece v celé rozsáhlé soustavě pohoří české literatury – nejen poezie – je to vrchol z největších, i když zároveň z nejméně nápadných. A co víc: jako by se záměrně překrýval s tolika jinými, jimž ochotně propůjčil a daroval něco ze své nedočerpatelné mohutnosti, a to s takovým taktem a noblesou, že ani nezotročoval ani nezastiňoval, nýbrž nenápadně vstupoval do díla svých mladších druhů a dovoloval, aby se v něm rozpustil, vstřelbal, a posilnil je ze svých přebytků.

Josef Hora nemá letos kulaté výročí, nevedou nás jubilejní pohnutky, a věnujeme-li mu krátký fejeton, je to především z vědomí, že tento skromný básník navzdory pozvolnému zapomínání nepřestává skrytě žít ve větší části novodobé české poezie, a měl by plně žít i mimo studijní osnovy škol. Kdo všechno mu v české literatuře nebyl aspoň dočasně dlužen – i mnozí, kteří se rychle vymanili suverénním růstem z této poplatnosti, byli jeho tvorbou namnoze poznamenáni v samé podstatě. Bez Hory by nebylo Jiřího Wolkra, ale ani osvobodivé jiskřivosti a průzračnosti Zahradníčkových Jeřábů; Horův příklon k epice (od Jana Houslisty k posmrtnému nedokončenému torzu Pokušení) v lecčems připravil a předznamenal příběhy Vladimíra Holana. A kolik společného mají čtyřverší v posmrtně vydaném Životu a díle básníka Aneliho s kvartety “oříšků” Jana Skácela! Není ani zapotřebí připomínat, v kolika rovinách prolíná jeho poezie tvorbu Seifertovu a Hrubínovu, přátel nejvěrnějších.

Josef Hora zemřel mlád, jak se v Čechách sluší na básníka: nebylo mu ani pětapadesát (a bezmála stejný počet let nás již dělí od jeho smrti); zanechal však dílo neobyčejně rozsáhlé, ve všech rozměrech dosud pořádně neprozkoumané. Potkala ho ta nehoda, že od mládí patřil k autorům jaksi samozřejmě uznávaným a respektova-

ným, a to je neodpuštělný hřích. Jeho dobré jméno se rozumělo jaksi samo sebou, takže se zvolna vypařilo do ztracena, aniž si toho kdo pořádně všiml (navzdory tomu, že o něm vyšlo několik monografií). Je to ve shodě s osudem básnických monumentů, uctívaných a de facto neznámých, jako byl mj. Svatopluk Čech (kdo dnes čte jeho básně?), Jaroslav Vrchlický, Viktor Dyk... Nepatřil v letech totality k zakázaným autorům, byl dokonce tuším prvním „národním umělcem“ (in memoriam) již od roku 1945 – a román Hladový rok a pamflet Socialistická naděje patřily k doporučené školní četbě, přestože se s komunistickou stranou radikálně rozešel již v roce 1929 (brožura Literatura a politika z téhož roku, způsobila otevřít oči tváří v tvář komunistické reglementaci kultury, byla přísně tajena). Pamatoval ještě Vrchlického a Lumírovce a ve svých tvůrčích začátcích na ně s vděčnou úctou navazoval. Sociální cítění a nezničitelný sen o sociální spravedlnosti ho přivedly k proletářské poezii. Nebyla pro něho nalinkovaným programem, ale přirozenou etapou na cestě básníka srdce skrze vřavu světa, kterou poctivě prošel až do hájemství ticha, které posléze rozpoznal jako rodnou krajinu srdce.

Etapy této cesty jsou značeny tituly básnických sbírek, těmi nejstručnějšími básněmi: Strom v květu, Bouřlivé jaro, Mít křídla, Struny ve větru, Tiché poselství, Dvě minuty ticha, Domov, Tonoucí stíny, Zahradka Popelčina...

Hora rostl mimo generační a programová uskupení, a přitom jeho poezie, psaná nepřetržitě od školních lavic doslova ještě i na smrtelném lůžku, předjala nebo absorbovala z větší části celý složitý vývoj české poezie první poloviny dvacátého století – nalezneme v ní výrazně nebo ztajeně všecka její mateřská znaménka, přijatá pokorně a s vědomím služby (které dnešní tvorba převážně ignoruje). Název, který ve svých sebraných spisech zvolil pro soubor sbírek své vrcholné tvorby – Kniha času a ticha – lze vztáhnout na celek Horova díla. Nikdo jiný před Skácelem a Slavíkem nevyjádřil tak třeskutě ticho a neslyšné plynutí času jako on, jenž prošel mělčinami i hlubinami vřavy světa. Básnickými smysly vnímal přítomné i budoucí ohrožení člověka

a světa, ustavičně byl v dotyku s tmou a prázdňem, a básnické slovo bylo pro něho onou mocí, která měla a mohla poskytnout záchranu. Málokdo jiný věděl tolik o křehkosti slova a zároveň si byl jistý tím, že básní nevytváří mlhovou clonu, nýbrž realitu. („Jenom píseň má, ten třesoucí se vlas, ó smrti, nezděsí se lesku tvého nože.“) Rozuměl dobře tomu, co jsme mohli po jeho smrti důvěrně poznávat celá desetiletí: „osudu, jehož příjmení je strach“. Jako by tušil – lze to v posledních básních zřetelně číst – že umírá sice na prahu toužebně očekávané a radostně přivítané svobody, ale zároveň na prahu jejího ohrožení a znásilnění.

“Dobře, že jsem a že jsem byl” – napsal ve svých posledních verších, jimiž se – básník času a ticha – stal básníkem bolesti.

Mojmír Trávníček

K A R E L H O F M A N **o nezbytnosti fundamentální výbavy umělce**

Doyen valašských umělců, jedenadevadesátiletý akademický malíř Karel Hofman ze Soláně, zarputile střeží odkaz svých učitelů z pražské akademie múzických umění – Jakuba Obrovského a Otakara Nejedlého. Zatímco dnešní představitelé nejvyššího sboru Akademie táhnou na diskusní pole s názorem „neznásilňovat originalitu mladého talentu“, meziválečné osobnosti vysokého uměleckého školství znásilňovali až běda, a je třeba říci, že ku prospěchu věci. O přes mnohé neshody, půtky i celoživotní umělecké antipatie se shodovaly na základním: adept výtvarného umění, a zcela bez diskusí pak malířství, musí na vysoké úrovni zvládnout kresbu jako základní předpoklad zvládnutí všech velkých uměleckých úkolů, před něž bude postaven.

Můžeme mít k tvorbě Karla Hofmana jakékoliv výhrady, i on má svá slabší místa (na rozdíl od mnohých umělců však o nich ví), nelze mu však upřít fundamentální vybavenost, která mu umožnila zvládat složité problémy krajinomalby i malby figurální, která mu dovolila pustit se odvážně a s vědomím vlastních možností a rizik do monu-

mentálních fresek, jejichž význam nebyl dostatečně a poctivě v kontextu takřka uzavřeného malířova díla zhodnocen.

Dát dohromady jakýkoliv ucelený soubor malířových prací není jednoduché. Mnohé z nich, nikoliv však ty nejvýznamnější, jsou ve vlastnictví uměleckých galerií, ty významnější pak mají soukromí sběratelé a malířovi přátelé. Jít ve výběru najisto a podle přijaté koncepce je úkolem skoro detektivním, neboť umělcův archiv je překryt mystériem jeho polobohémského náhledu na statistiky a dokumenty. Přesto se podařilo do galerie "V poschodí" (Knihkupectví Malina na Dolním náměstí ve Vsetíně) posbírat kresby, které dávají docela zřetelnou představu o umělcově talentu, o významu, jaký tomuto výtvarnému projevu přiřkládá, o inspiračních zdrojích, které tentokrát překračují tradiční náhled na „studnice“, z nichž tento umělec čerpal: vedle známých italských podnětů, inspirací valašskou krajinou, valašskými zvyky a tradicemi, je tady najednou svět zcela intimní, svět rodiny, dětství dvou na poli umění úspěšných dcer, svět okamžiku mezi lidmi srostlými s krajem a jeho každodenností. Je to svět opravdu intimní, zachycený prostřednictvím principiálního kresebného prostředku – linie, která drží v rukou všechny trumfy. A výsledek je mimořádný: prostřednictvím linie je úchvatně zvládnut prostor i vykročení za něj, k detailní psychologické charakteristice portrétovaného (v případě kresebného portréту) či zachycení atmosféry. Kresby, které doposud spíše doplňovaly autorovy výstavy olejomaleb, dokládají, že jsou autonomní částí jeho díla a že bylo spíše jakýmsi nedopatřením, že samostatně vystaveny nebo vystavovány nebyly.

Výstava kreseb, k níž se jeden z největších valašských malířů odhodlal a k níž svolil, není výstavou předváděcí, oslavující, ale výstavou oslovující. Vede k úvahám, jež se ve svých konsekvencích musí dostat k dilematu současného výtvarného umění, které v jednom ze svých argumentačních proudů, Hofmanovi cizím, prosazuje právo na existenci, pod hlavičkou umění, pracím, které dýchavičně sledují vidinu slávy s využitím prostředků, které bezobsažně křičí a řvou, aniž by sloužily vydobývání toho podstatného z údělu člověka.

Dalibor Malina

MICHAL KOVÁŘ (*1972)

H R D I N S K É   S N Y

Nigel Suckling

Ukázka byla původně doprovodným textem ke knize ilustrací dvanácti nejlepších ilustrátorů fantasy a science-fiction. Ale snad obstojí i samostatně.

red.

Jestliže chceme člověka považovat za hrdinu, musíme přihlížet k okolnostem, které ho obklopují, abychom nedošli k vyvození špatných závěrů.

Hrdinové a hrdinky zosobňují existenci našich toužebných přání po životních vzorech, po tom, čím bychom sami rádi byli. Tito naši hrdinové a hrdinky tíhnou k tomu, aby spadali do zcela určitých kategorií, ačkoliv toto je často podřízeno okolnostem, za kterých se vyskytují. Je jen málo rozdílů mezi takovými hrdiny jako je Barbar Conan a rockový hrdina heavy metalu. Oba si podmaňují a dobývají nepřátelský svět svými vlastními způsoby, liší se jen druhem použitých zbraní.

Takovéto skryté paralely vysvětlují naši kontinuální fascinaci hrdiny a hrdinkami ve fantastickém prostředí, které může být mytologické, neomytologické nebo futuristické. Na kterémkoliv sedadle obyčejného vlaku nebo v kterékoliv hale továrny na auta můžete nalézt Conany, Lanceloty, Elriky, Galahady a Gueneverie, skryté v uniformitě moderních profesí, jednajících v mezích daných prostou přítomností.

Barbarští hrdinové Conanova typu jsou typičtí pro ranou literaturu, uveďme například Beowulfa, jednu z nejranějších anglických ság o hrdinovi, který přemáhá a zabíjí Grendela, z poloviny lidskou obludu, která pustošila Hrothgarovu síň v Dánsku. Za to ovšem musí čelit hněvu Grendelovy matky, jež žije na dně jezera, později drakovi, probuzenému krádeží pokladu, který hlídá.

Jiné evropské příklady, které jsou snad lépe známy, jsou Herkules, Odysseus a Siegfried, jež mají ekvivalenty ve všech jiných kulturách. To, co mají tito hrdinové společné, je, že žijí na rozhraní Chaosu, kde je lidství vydáno napospas obludným převtělením ďábla a je stále pošlapáváno a hubeno. Pro lidské hrdiny je základem přežití, vše ostatní je nedůležité. Na rozhraní Chaosu by noční

můry lidí ovládly svět, kdyby nebylo síly barbarských hrdinů.

Mimořádné činy raných keltských hrdinů byly zaznamenány v irské a keltské literatuře s překvapivě malým zásahem raných křesťanských zapisovatelů. Jejich představiteli byli artušovští hrdinové žijící v o něco méně riskantní době, kde představovali poněkud odlišný hrdinský ideál. Nyní tyto nezbytné kvality síly a odvahy představují ideály rytířství, ovšem ne vždy ve stejné míře. Někteří hrdinové, jako například Gawain, působí dojmem, jako by bývali šťastnější v méně klidnějších dobách.

V artušovském věku mýtu (v protikladu k historii) se už dábelké síly neobjevují tak často jako obludy a obři, jejichž existence je stále brána v potaz. Mnohem častěji se tyto dábelké síly vyskytují v lidské podobě. Nejde ani tak o nepřátele lidství, jako spíš o vnitřní krizi, které musí čelit hlavní hrdinové, u nichž se projevuje morální dilema. Hrdinský standard, aplikovaný na časnější období, už není použitelný, a pro artušovské hrdiny je nyní typická snaha o univerzální humanistický pokus o ovládnutí světa a jeho pochopení za pomoci vlastního přičinění.

Mladý král Artuš byl nejprve sám esencí nového rytířského ideálu, ale později se stal poněkud neúčinným vzorem a byl proto nahrazen Lancelotem – „nejlepším rytířem světa“. Lancelot byl povolán, nejen proto, že každého porazil, ale také proto, že nikdy neporušil zákony rytířství (snad kromě vztahu ke Gueneveře). Kdyby byl nositelem pouze jedné vlastnosti bez druhé, spadal by už do jiné role.

Středověký koncept rytířství znamenal mnohem víc než ochranný postoj mužů k ženám, s kterým je nyní široce spjat a pro který je často napadán jako skrytá forma útisku. Tohle byl jen jeden ze závazků, které hrdinové cítili vůči slabším, než byli oni sami. Rytířství znamenalo a znamená ve všech jiných kontextech, kde se objevuje, začátek podřízenosti síly abstraktnímu kódu spravedlnosti, jenž poskytuje práva všem členům společnosti. To představuje pokrokovější myšlenku, než je barbarský typ hrdiny, pro kterého jsou jeho závazky omezeny okruhem vybraných jedinců a kde slabší a chudí smí o svém osudu rozhodovat jen velmi málo.

Ke konci artušovského období se hrdin-

ský ideál proměňuje ve vyšší stupeň, který je dán svatým grálem. Rytířský ideál je sám o sobě nahrazen novým duchovním a celkově nadosobním ideálem a tím je mystické hledání. Tento ideál je jen velmi těžce dosažitelný pro rytíře kulatého stolu, už proto, že pro ně bylo dost těžké přiblížit se alespoň ideálu předchozímu.

Nový hrdinský ideál je ztělesněn Galahadem, Lancelotovým synem, zplozeným vlivem kouzel. Galahad po svém otci přebírá pověst „nejlepšího rytíře světa“ a je předurčen k plnému dosažení grálu, protože je jediným rytířem bez hříchu (podle středověkého rytířského standardu se nám cesta k dosažení grálu může zdát poněkud krvavá).

Galahada nelze, vzhledem k jeho bezchybnosti, přesně vymezit, podobně jako u jiných artušovských hrdinů. Je možné ho obdivovat jen z jakési vzdálenosti. Nepřichází proto, aby prožíval Lancelotova muka svědomí, ale aby suverénně vzdoroval svůdným vlnám mnoha jeho obdivovatelek. Zpočátku se soustřeďuje na určitý cíl ve svém bezprostředním okolí, pak je ovšem úzkostlivě vyhýbavý k tomu, kdo se s ním chce spřátelit. Vždycky zmizí jako Lone Ranger, který právě vykonal dobrý skutek.

Tyto příklady samozřejmě nezahrnují veškerou mnohost typů hrdiny, ale aspoň názorně vystihují vývoj ideálu od starověkého ideálu do moderního mýtu. Objevují se v různých formách závislosti na moderním umění a literatuře (viz například Joyceův *Odysseus* jako parodie na *Odysseu*). Ovšem nejnadhledněji je lze pozorovat ve fantasy a science-fiction, kde mají vypravěči příběhů stejnou svobodu představivosti jako spřádači starověkých legend.

Ačkoliv hrdinové jsou zde podáni ve smyslu vývoje hrdinského ideálu, není nezbytně nutné tvrdit, že je jeden typ hrdiny lepší než druhý. Každý odpovídá své době a podmínkám, jež zase neodpovídají hrdinům jiným. Cesta za svatým grálem v době, kdy zbytek lidstva je sužován draky, by nebyla hrdinstvím, ale spíš zbabělostí. Na druhé straně vybíjení draků v době, kdy už se stali neškodnými a nikomu nemohou ublížit, by bylo prostě brutální.

z anglického originálu Heroic Dreams (Singapore: Paper Tiger 1991) přeložil Petr Vaculík

Již druhé setkání českých básníků proběhlo ve dnech 25.– 28. září letošního roku na hradě Bítově. Po loňském poněkud konfliktním přemítání a bilancování na konci milénia mělo mít letošní střetnutí charakter více pracovní a méně konfrontační (alespoň podle básníka Kuběny). A jak to tedy bylo?

ČTVRTEK: Jedlo se, zpívalo a pilo... Mistr Kuběna obcházel starobylé místnosti, zdravil své hosty, kteří po úvodní znělce a promluvě „hradního pána“ vzali za vděk „trochou“ občerstvení. Na řízky se stála fronta. Inu, básníci čeští plně náleží svému národu. Osamocený Ivan Diviš bloudil mezi skupinkami mladých či dosud „nezavedených“ (jak dnes praví kritikové literární) básníků a básniček (těch tolik nebylo), jež po něm těkali obdivným či kalným zrakem. Pro některé to byl čas osobních setkání a vzpomínání, pro jiné zas pracovních příležitostí. Ovšem propast v komunikaci mezi mladými a již „zavedenými“ se překlenout nepodařilo (a to nejen v průběhu tohoto prvního večera), což je pravděpodobně nejzávažnější nedostatek celého „Bítova“. Neboť co by mělo být vyšší ambicí setkání obdobného typu? Otázkou je, na čí hlavu tento nedostatek padá.

Rozzlobený Emsí Putna dodržel slib a nepřijel. Vzduchem bloudila otázka? Kde je loňský buřič a výtržník? Kde je Magor? Nepřijede? Pije? Sedí? Píše?

PÁTEK: Někomu se vstávalo lehce, někomu hůř. A někdo nevstal vůbec. Literární kritikové vynášeli ortel nad mladými básníky. Kona-la se první část bítovských přednášek. Téma dne: mladá poezie. Akademik Vladimír Novotný předložil názory jiných na současný stav mladé české poezie (zejména Jiřího Trávnička) se svým drobným komentářem, který jistě nikoho nepřekvapil ani neurazil. Jan Štolba nařkl mladé básníky z grafomanství (až na své „vyvolené“), jak je dnes běžné. Šéfredaktor brněnského Hosta načrtl po úvodu do problematiky „okořeněném trochou Heideggera“ poněkud spekulativní rozlišení poetů do čtyř „škatulek“. Zakončil Petr Odillo Stradický-Stanczyk ze Strdic, jenž svým cimrmannovským výstupem některé jistě překvapil a urazil.

Celé znění jednotlivých přednášek postupně přináší literární obtýdeník Tvar (vyjma toho Stanczykova: Právo, příloha Salon, 2.10.1997).

Odpolední čtení poezie: za Tvar četl Kasal a krásná Správcová, střídala „velká rodina“ z Hostu a za Literární noviny vystoupil „Magorův náhradník“ Antonín Brousek se svou „kdysi mladou“ poezií. Oč příjemnější zážitek než poslouchat grafomanské výstupy přednášejících.

Večer zpříjemnila recitační skupina Vpřed a krapet vína.

SOBOTA: Někomu se vstávalo lehce, někomu hůř. A někdo nevstal vůbec. Literární kritické vynášeli ortel nad formou básnickou. Konala se druhá přednášková část. Téma dne: formální stránka poezie. Milan Exner vystoupil s nejfundovanější přednáškou letošního Bítova (doporučuji k přečtení: Tvar, č.17,1997). Úvahy Přemysla Rutha přednesl Mirek Kovářík. Po intermezzu Ivana Diviše, které mělo konfesní charakter a „chytalo za srdíčko“ (v dobrém slova smyslu), předstoupil před své hosty sám Jiří Kuběna se svým nekonečně dlouhým proslovem (ač u svých předřečníků trval na dodržování dvacetiminutového limitu) a některé z nás neobyčejně nudil.

Odpoledne patřilo čtení tentokrát především „zavedené“ poezie (Ivan Slavík, Josef Suchý aj.) a také diskusi nad přednáškami, o jejíž smyslnosti je lépe se moc nešířit. Po jedné z mála relevantních námitek (J.Trávníček k příspěvku J.Štolby) se ujal slova Luděk Marks námítkami typu: forma není důležitá, ale obsah! A stihl si též přítomné prozkoušet z teorie literatury. Rovněž bylo učiněno důležité zjištění: magor je tu. Mezi námi. A my to nevěděli. Bohužel s malým „m“. Nejmenovaný velký magor s malým „m“ (s přispěním moderátora Kuběny) přivedl definitivně diskusi k jejímu nepěknému konci.

Večer tentokrát kromě vína vyplnili mladí divadelníci, kteří vystupují pod názvem Dům.

NEDĚLE: ...a někdo nevstal vůbec. Konala se mše svatá.

Tak to by tedy bylo. Mnohé jsem neřekl, mnohé přehnal či lehce nadsadil a mnohé zatajil. Jak je u nás zvykem. A co příští rok, pánové Pluháčku a Kuběno...

-jih-

PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE

LEGENDA POKRAČUJE?

rozhovor s Milanem Hlavsou

Plastici už nehrají hodně let. Proč se dali znovu dohromady a vyrazili na turné právě teď?

No, my jsme v této sestavě naposledy hráli před 16 lety a rozešli jsme se za poněkud dramatických okolností, kdy padla spousta ostrých slov. A kdyby mi někdo vloni řekl, že se bude odehrávat to, co se odehrává, tak bych ho považoval za naprostého šílence. Tak to bylo vážný. Ovšem v lednu projevil přání pan prezident, jestli by mohli Plastic People zahrát na dvacátém výročí Charty 77. Během dvou dnů se podařilo skupinu zmobilizovat. Sešli jsme se a řekli si pár slov. O věcech minulých jsme moc nemluvili a zahráli jsme. No, já jsem z toho měl radost především, že jsme se sešli ne hudebně, ale lidsky. To bylo to nejdůležitější. Ovšem, že by bylo podzimní turné, jsme naprosto neuvažovali, ale dvě agentury přišly s nabídkou. My jsme se rozhodli pro agenturu Start, která tohle turné dělá, protože jsme s nimi měli zkušenosti z Chmelnice. V podstatě jsou naši přátelé. Takže ten prvotní nápad bylo přání prezidenta.

Souvisí turné s novým vydáním všech vašich elpíček?

V žádném případě. Novou edici Sebrané nahrávky PPU připravil zdejší rodák Jaroslav Riedel, hudební publicista, již před dvěma lety, protože těžce nesl, jak byl zpackán první box, který vyšel někdy v 91. roce. Je vidět, že bylo dělaný horkou jehlou, narychlo. Je tam spousta chyb faktických. Úprava není dobrá, ty obaly nejsou kvalitní. Prostě nedopadlo to dobře. A on jako velký příznivec skupiny to cítil jako těžký hřích a před dvěma lety začal připravovat toto nové vydání, kritické.

Spolupracovali jste na tomto vydání?

Tak já byl s panem Riedlem hodně v kontaktu a doplňovali jsme různé faktografické údaje. To, co potřeboval vědět a co jsem si dokázal vzpomenout jsem,

mu řekl. On to potom konfrontoval s dalšími a zdá se, že je to naprosto vyčerpávající dílo.

Mimo texty Egona Bondyho jste zhudebňovali i básnické texty, které pro vás vybral Václav Havel. Jak jste byli spokojeni s nimi?

Byly o něčem jiném, ale byly nám zrovna tak blízké jako texty Egona Bondyho. My jsme měli trochu handicap, protože nikdo z nás, mimo Vrátí Brabence, nebyl schopen napsat text. Takže výběr textů byl vždy takový, abychom se s nimi mohli naprosto ztotožnit. Takže já je považuju za texty naše. Václav Havel to vybral velice citlivě, protože nás dobře zná a viděl, v jakém prostředí se pohybujeme, co nás zajímá, co čteme, takže to je velice dobře a pečlivě vybráno, aby to bylo pro nás přijatelné.

Co říkáte na to, že návštěvníky vašeho koncertu jsou převážně mladí lidé?

To nás naprosto šokovalo. S tím jsme nepočítali. Říkali jsme si, že na nás budou chodit spíš pamětníci, ale ti chodí skutečně minimálně. To, že se kult Plastiků udržuje i mezi osmnáctiletými, je pro nás naprostou záhadou. Zřejmě to souvisí s legendou, která se uchovávala a předávala sama o sobě. Je to strašně příjemný. Lidsky těší, že to, co jsme dělali, nebylo úplně na nic.

Uvažujete o další tvorbě Plastiků?

To je problém, protože jsme si na začátku turné řekli, že o budoucnosti nebudeme mluvit. Až skončí toto turné, tak se sejdeme, zhodnotíme, co se stalo a uvidíme co dál. Samozřejmě, že já ani Honza Brabec nejsme takoví, abychom opustili svoje kapely, protože to prostě nejde. Kolegové, jako je Dušan Vozáry, kapele věří. Takže nejreálnější bude, když se sejdeme, uděláme věc, kterou nahrajeme, a uděláme jednou za rok krátké turné, nebo něco podobného. Zatím si nikdo z nás nedovede představit, že bychom navázali na to, co jsme dělali. Myslím, že i hudebně jsme se za ta léta rozešli a názory každého jsou poněkud jiné. S Honzou Brabcem a Joe Karafiátem, který s námi teď hraje na turné poprvé na kytaru, si rozumíme, víme kam bychom to chtěli případ-

ně směřovat. Ovšem Vráta Brabenec má jiné představy. On měl rád spíš ty delší celky. Pepa Janíček, ten by se chtěl vrátit spíš ke starému zvuku. Ten nový mu moc neseď, nelíbí se mu. Takže i to by bylo komplikovaný. Ale já nechci vůbec předbíhat událostem. Zrovna tak jako vloni, kdyby mi někdo řekl, že bude toto turné, tak by to byl prostě nesmysl.

Hráli jste delší pásma i krátké skladby. Kam byste vykročili teď?

Záleželo by na textech. Když jsme měli bondyovské období, tak automaticky vyplynulo, že budeme dělat krátké písničky. Když Vráta Brabenec přišel s libretem Pašijových her, tak se udělal dlouhý celek. Ale já osobně dávám přednost těm kratším věcem, které mají spád. Cítím se v tom prostě líp.

Díky za rozhovor

Valašské Meziříčí, 13. listopadu 1997

-pak-

UMBERTO ECO - ŠEST PROCHÁZEK LITERÁRNÍMI LESY

Italského romanopisce, sémiotika a literárního vědce Umberta Eca není nutno představovat, jedná se o osobu, která je známa v širším povědomí. Pozornost si zaslouží každá jeho nová kniha, která se objeví v českém překladu. Máme přeloženy všechny jeho tři romány, ale doposud nám chybí některá závažnější díla z oblasti Ecova teoretického myšlení. Nynější vydání **Šesti procházek literárními lesy** (Six Walks in the Fictional Woods: 1995; Olomouc: Votobia 1997) je pak výrazným edičním počinem, jenž odstraňuje jedno z bílých míst.

Původně se jednalo o šest přednášek, které Umberto Eco pronesl v roce 1993 na Harvardově univerzitě. V knižním vydání představuje každá z nich samostatnou kapitolu. A i když je lze číst samostatně, dohromady vytvářejí dílo, které je spjato jediným cílem, kterým je opravdová procházka literárními lesy. Bohužel však netuším, zda se náhodou nejedná

o nové přepracované vydání Šesti procházek narativními háji (ang. 1994), a tak tuto otázku adresuji někomu zasvěcenějšímu.

O tom, že je Eco milovníkem labyrintů, nelze po přečtení Jména růže a Foucaultova kyvadla pochybovat. Princip labyrintu neuplatňuje pouze ve své beletristické tvorbě, ale i v interpretačním přístupu k textům cizím. Nejedná se však o žádné bloudění, nýbrž o záměrné vyhledávání nových cest, jimiž lze textem procházet. Neboť, podobně jako v rozsáhlém labyrintu, neexistuje pouze jediná cesta k cíli. Čím častěji bludištěm procházíme, tím lépe se v něm orientujeme a nacházíme nové a nové spojnice, až můžeme říct, že už se dokážeme jakž takž orientovat. A podobně je tomu i s textem. A nechat se vést jedním ze stvořitelů labyrintů má své nesporné výhody.

Opakované čtení textu má pro pozorného čtenáře svůj nezastupitelný význam. Právě na tuto skutečnost Eco upozorňuje. Objevuje se však nebezpečí, které je ostatně nastíněno už v samém názvu jiného Ecova cyklu přednášek **Interpretácia a nadinterpretácia** (Bratislava: Archa 1995), a tím je touha hledat a nalézat v textu i něco, co tam ani přítomno není, ale co v něm sami toužíme objevit. Autor tuto skutečnost ilustruje jedním případem, který následoval po vydání jeho druhého románu. Tehdy mu přítel adresoval dopis, v němž autorovi vytýká netaktnost, s níž využil scény z života jeho příbuzných. Výtka by mohla být i spravedlivá, kdyby však nebyla založena na omylu, který pramenil z toho, že přítel/čtenář mylně odhadl autorovu původní inspiraci. Ta pramenila ze zcela odlišných zdrojů. Eco si všímá toho, co se jeho příteli stalo. Jako každý z čtenářů, i on hledal v textu – *literárním lese* – prožitky své individuální paměti. Kde leží meze této interpretace, nebude možné s určitostí asi nikdy stanovit. Ale recenzovaná kniha nám v tom může pomoci. Škoda jenom, že nám dosud chybí přeložit práce *The Limits of Interpretation* a *The Role of the Reader*, které jí předcházely. Bez nich je obraz Ecova teoretického myšlení neúplný.

-pak-

BILLY LONDONOVÁ **BELLA.**

Ach, ty blažené dny na schodech, uprostřed knih, barev, encyklopedií, koláčků a světa. Svítání a soumraky, bílé cáry mraků rychle běžících nad hlavou, přímořský vzduch, šílená závrať, závrať ze všeho možného, ze všeho co bude, mohlo by být, je, závrať ze snů, z fantazie, z Bely...

Má zvláštní, nesexuální láska, podivuhodná, ztracená (a znovu nalezená) sestřička z bájně mýtické doby, malá princezna, keltská fairies, *padlej* andílek, jedinej andílek hodnej svýho jména. Mý ži-voucí alter-ego.

Když si vzpomenu na ty noci, kdy jsem se vracel domů od různých holek „s moz-kem vyšoustaným z hlavy a s prázdným srdcem“ (jak to výstižně popsala Erica Jongová), v ruce pohotovostní balíček z Arabovýho nočního bufetu - pro případ totálně vyžrané lednice, vydrápal jsem se nahoru po schodech (krucifix, měl bych už konečně dokončit ten popis, aby bylo jas-ný o čem tu mluvím) a v mém pokoji na-šel ve svý posteli Bellu, svou malou ses-třičku, jak tam spí v mý flanelový košili, dlouhý plavý vlasy rozhozený všude ko-lem - krásná tím svým roztomilým nese-xuálním způsobem - najednou jsem věděl, že i když spím se spoustou holek, bez lás-ky, kvůli sexu a čistě jenom proto, že mě vzrušujou, tak nemám prázdný srdce, pro-tože miluju Bellu.

Tohle poznání nepřišlo najednou, zro-dilo se právě za těch nocí, kdy jsem umi-lovanej do vyčerpání vlezl za Bellou pod peřinu, zívł a políbil ji - a ona ospale ote-vřela oči, usmála se na mě a řekla: „Ahoj, bráško, už jseš tady? Jaký to bylo?“ A já ji vzal do náruče a společně jsme zbodli Arabův pohotovostní balíček (hranolky, tatarka, půlka grilovaného kuřete a čtyři plechovky 7-UPu), buď jsme zůstali v po-steli, nebo jsme si k tomu vlezli do okna, seděli jsme tam v tom tmavě modrým nočním světle a já jí líčil svý zmatený po-city sexuálně ukojeného literáta. A Bella mě chápala. Neječela, nevyčítala, neurá-žela se. Usnula mi v náručí, a já věděl, že

není milostný avantýry, která by nás mohla rozdělit. Miloval jsem Bellu a spal jsem s jinýma. Bella milovala mě a nespala s nikým. Ani se mnou. (Panna ovšem nebyla, to by popíralo její čistotu.)

Radši zpět k ódě na domov - i když Bella k němu taky patří. Tedy: ony zmíněné schody vedly k domovním dveřím (tmavě hnědé dřevo, mosazná klika, horní část prosklená), za nimi byla dlouhá úzká chodba a na jejím konci klasický úzký a strmý schodiště; to vedlo - jak už to tak u schodišť zpravidla bývá - i do druhého patra a to jest i k našemu skvostnému patrovému bytěčku. Když ho Jack s Nelsonem tehdy v 70. letech koupili, tak ho silně odkomerčnili a přizpůsobili obrazu svému (taky vzpomínce na hausbót). Prakticky to znamenalo, že nižší patro nechali svému osudu a to vyšší, v pořadí baráku třetí, celé vybourali. No, celé - nechali vnější zdi, nosný trámy, podlahu a strop. Vznikla tak naprosto úchvatná, obrovská místnost, ze dvou stran lemovaná samýma oknama, a to ne jen tak lecjakýma, ale s tím nejbáječnejším amsterdamským výhledem na dva grachty, jilmy a lodě. Na jedné ze zbývajících dvou plných stěn je kuchyňská linka s ohromnou lednicí a mražákem („jídelní“ stůl stojí před ní) a na druhé knihovna, krb a dvoje schodiště - každý po jedné straně: u oken to nahoru, a u linky to o patro níž.

A mezi tím vším je ta nejfantastičtější obývací plocha na světě, kde stojí kde co a na zemi se válí snad úplně všechno. Jak jednou pravil na adresu obývací plochy Nelson: „Páni, tady je tolik věcí, že to vypadá, jako by tu byl bordel.“ Celá místnost budila útulný dojem ateliéru či zimní zahrady. Hlavně ale budila dojem, že tu někdo bydlí. Nesnáším neosobní, naprosto uklizené byty, kde neleží zbůhdarma ani tužka.

Když jen tak lehce vzpomenu na svá dětská léta, tak u nás vedle sebe v malebném ladu a skladu žily Kidovy bedýnky s barvama, palety, stojan, křídly, knížky, Nelsonovy kuchařky, kazety, desky, moje brusle, hokejky, medvídek Pú, spousta polštářků, opřených pláten, stoličky, křesílka, matračky, svinuté a rozvinuté spa-

cáky, velký ušák v rohu u oken, malá a později větší věž, skripta, korálky, fíkus, budík, pár azalek, svícny, sada krbových pohrabáčů a samozřejmě já, Kid, Jack a Nelson (a později ještě Bella).

Co si však vybavuju vůbec nejradši a na co budu vzpomínat asi až do senility, je krb. Příležitostný čtenář a řádový občan (pokud dočetl až sem) už zajisté zapřemýšlel, kde ti čtyři šílenci v tom binci asi spali, když nikde není ani zmínky o posteli. Není to spisovatelským nadhledem, který se obyčejnými a samozřejmými věcmi nezabývá, ani tím, že by se postele nacházely jinde a teprve čekaly až se o nich zmíním, je to zkrátka a prostě tím, že jsme žádné postele neměli. Kdyby však milý kritik uvažoval méně konvenčně a více prakticky, byl by si býval povšiml, že jsem do svého předchozího výčtu zařadil spoustu polštářků, matrací a svinuté i rozvinuté spacáky.

Můj spacák byl péřovej, šedivej, vevnitř s bledě modrým flanelem, na kterém byly malé černý plachetničky. A když jsem usínal, tak oheň házel všude po stěnách a po stropě takový teplý červený prasátka, praskal a strašně krásně voněl. A když pak Nelson koupil za nekřesťanský peníze starožitnou krbovou mřížku, tak k těm rudým odleskům přibyly ještě polostrašidelný tmavý stíny, který se každou chvíli měnily a neúnavně tančily po stropě a po stěnách.

Jenže časem měli hoši víc peněz, kupovali víc knih, kazet, barev, medvídků Pú a podobných věcí, a nebylo již tolik místa. A tak přišel ke cti i zbytek bytu: Nelson s Jackem zabrali nižší patro a my s Kidem zobyvatelnili podkroví. Bylo mi devět, když se prováděly poslední úpravy. Pamatuju Kida na štaflích, jak líčí stěny, Nelsona s plány v ruce, Jacka, zamýšleného nad hromadou nových knížek. Taky řemeslníky, co nám dělali schody do podkroví (ty u okna), dubový, s vyřezávaným žbrlením, a bábi Hansenovou, která chtěla do všeho mluvit (bábi Furlongová a bábi van der Meerová to naštěstí měly příliš daleko, aby o tom byť jen věděly).

Tehdy se taky začaly formovat naše dnes už zažité role - tatínek Jack, maminka

Nelson, starší bráška Kid a mladší bráška Raul. Kid měl tehdy 25, zrovna dokončil malířskou školu na Walls Eilandgrachtu a byl jak urvanej z řetězu. Jack s Nelsonem k němu přišli před devíti lety, když mu bylo 16. Kde jinde, než ve Vondelparku.

Zrovna uplýval poslední rok panování hippies v oné útulné lokalitě (to jest psal se rok 1975), Jack s Nelsonem měli 24 a - jak to později Jack komentoval - byli už staří fousatí intelektuálové v černých rolácích, rozebírající nad dýmkou marihuany otázku celosvětové karmy. Kid byl typický květinový dítě ve vyšívány vestičce, špinavých riflích, bez bot, s tmavýma vláskama po lopatky a líbeznou tvářičkou, na kterou se chytaly mraky holek. Kapsy měl plný prezervativů a LSD.

Po policejní čistce ve Vondelparku se trvale uchýlil k Jackovi a Nelsonovi a začal chodit na gympl v Kerk straat. Tato zpráva uklidnila Kidovy rodiče, žijící kdesi na Fríských ostrovech natolik, že upustili od svého záměru nechat své nezdárné dítě přitáhnout domů policií a svěřili Kida do Jackovy a Nelsonovy mateřské péče, včetně přiměřené měsíční apanáže na stravu a vyžití.

Kid obohatil náš byteček o skvosté nástěnné malby. Jen tak namátkou zmíním sedícího Buddhu s kopretinou za uchem (v nadživotní velikosti), nacházejícího se nad schodištěm do podkroví, výjevy ze severských mýtů na hlavním schodišti či reliéf pohanského uctívání dubu u něj v ateliéru.

Kidův ateliér byl vůbec skvělý. Prosklenej zkosenej strop byl úplný okno do nebe, jako by tam ani žádněj strop vlastně nebyl. Mraky rovnou nad hlavou, ptáci, a večer, když se zhaslo, měsíc a hvězdy přímo v pokoji. Nádhera. Kvůli tomuhle se dalo s lehkým srdcem oželet usínání u krbu s živým ohněm.

Já sice vedle v pokojíku tenhle přepych neměl, ale poetika v tý místnosti taky byla. Kus stropu rovnýho, kus zkosenyho, když přšelo, tak déšť bubnoval do střechy všude kolem mě - ale hlavně fantastický okno vystrčený ven ze zkosené části, takový co zvenku vypadá, jako by byl na střeše postaveněj malinkatej domeček (takovej tak pro Karkulína ze střechy),

okno, co má pro sebe vlastní střechu a dvě stěny. Vevnitř k němu vedly schůdky, který končily malou plošinkou a stačilo jenom otevřít okno a sednout si, a byl jsem na střeše, vysoko nad grachtem, jachtama a stromama, kolem poskakovali ptáci, nade mnou smoguprostý amstrdamský nebíčko s letadly ze Shipholu – a spadnout jsem mohl leda tak zpátky do pokoje. Skvěle se tam četlo.

Na tomto místě je nutno poznamenat následující:

Pí Johanssonová (rozená Fredrikssonová) obývá spolu se svým manželem milý rodinný domek ve stockholmské čtvrti Solna. V přízemí se nachází hala, obývací pokoj, jídelna a kuchyň, v patře pak ložnice, koupelna a dva další zatím nevyužité pokoje. Domek obklopuje zahrada s růžemi, altánkem a houpačkou.

Turista Meruňka žije se svou ženou Boženou a jejich třemi dětmi v typickém 3 + 1 na pražském sídlišti Jižní Město. Z výše devátého patra se nabízí malebný výhled na dalších nejmíň 360 naprosto shodných paneláků. Okolí je doplněno dálnicí, samoobsluhou a benzínovou pumpou.

Pan Clayton vlastní útulný staromládecký byteček na Rue d'Lille s výhledem na Seinu. V přízemí domu se nachází kavárna s venkovním posezením a na rohu ulice antikvariát. Kaštany pod okny na jaře zpravidla omamně voní. Pana Claytona to vždy vede k myšlence napsat o tom báseň a pak se opít. Jelikož však v opilosti po každé výše zmíněnou báseň ztratí, nemáme dosud o jeho literární tvorbě žádný písemný doklad. Lze se jen domnívat, že by se patrně jednalo o básnický žánr zvaný „Pařížská jarní“, který zahrnuje malebné líčení vonících kaštanů, tekoucí Seiny a adresy nejméně sedmi nočních podniků.

Své zmatené pobíhání deštěm jsem po zralé úvaze přerušil. Musel jsem konstatovat, že moknutí bez Belly je zcela jiné než moknutí s Bellou. Takové nijaké. Člověku prostě prší za krk.

Úryvek z rozsáhlejší prózy; vybral -pak-

